

BLÍN ČERNÝ – PLEVEL SE ŠPATNOU POVĚSTÍ

Blín černý patří mezi naše nejjedovatější rostliny. Roste v půdách bohatých na živiny, zejména v teplejších oblastech. Na orné půdě se vyskytuje především v širokořádkových plodinách. Jeho výskyt je velmi nežádoucí v máku setém.

Blín černý (*Hyoscyamus niger*, syn. *Hyoscyamus auriculatus*, *H. bohemicus*, *H. pallidus*, *H. pictus*, *H. syspirensis*, *H. verviensis*, *H. vulgaris*) taxonomicky náleží do čeledi lilkovitých (Solanaceae).

POPIS DRUHU

Jedná se o jednoletý až dvouletý plevelný, světlomilný druh, který citlivě vnímá délku dne – kvete jen na dlouhém dni. Dvouletý blín vykvete, jen když byl přes zimu vystaven nízkým teplotám. Blín měl odpradávná špatnou pověst, protože všechny jeho části jsou prudce jedovaté, zvláště kořeny a semena. Obsahuje tropanové alkaloidy – atropin, hyoscyamin a skopolamin. Jako droga byl používán již ve starověkém Egyptě. Ve středověku se přidával do piva, vína a medoviny pro posílení jejich opojných účinků. V roce 1516 bylo zvláštním výnosem kvůli jeho jedovatosti přidávání blínu do piva zakázáno. Později byl blín dokonce označen za čarodějnickou bylinu a jeho použití se trestalo. Blín černý je též zaznamenán jako hostitel četných chorob a škůdců lilkovitých plodin. Pochází pravděpodobně ze Středozeří nebo západní Asie, odkud se následně rozšířil do celé Evropy a Střední Asie. Následně byl zavlečen do Severní Ameriky a do Austrálie.

Blín černý je celý lepkavě žláznatě chlupatý, nepříjemně zapáchající plevel, s větvenitým vertikálním kořenem, z něhož vyrůstají tenké postranní kořeny. Má přímou, zpravidla nevětvenou nebo jen málo větvenou

lodyhu, dorůstající do výšky až 100 cm. Listy jsou střídavé, podlouhle vejčité, peřenolaločnaté, se špičatými úkrojky; v dolní části rostliny jsou dlouze řapíkaté, nahoře poloobjímavě přisedlé. Nápadné, oboupohlavné květy blínu jsou špinavě žluté, s fialovou žilnatinou a jsou uspořádány v prodloužených vijanovitých květenstvích. Blín kvete od května až do října a jeho plodem je dvoupouzdrá tobolka vejčitého tvaru, otevírající se po uzrání víčkem. V tobolce se nachází až 500 drobných, 1–1,3 mm dlouhých a 0,9–1 mm širokých semen, která jsou

Semena blínu vzchází nejlépe z povrchových vrstev půdy, max. z hloubky do 2 cm. Klíčící rostliny se objevují v průběhu celého roku, přičemž rostliny vzešlé na podzim dobře přezimují.

NÁROKY NA STANOVIŠTĚ

Blín černý se hojně vyskytuje v oblastech teplých nížin a pahorkatin. Daří se mu na kompostech, úhorech, podél cest a na jiných živinami zásobených lokalitách, odkud se dostává na ornou půdu. Zapleveluje

notlivých rostlin. Může se však poměrně dobře uplatnit na nepodmítnutých strništích. Někdy se objevuje jako charakteristický plevel máku, se kterým současně dozrává. Semena blínu se obtížně oddělují od zrn máku, protože mají podobnou velikost i tvar, a tedy mohou následně znovu zaplevelovat maková pole. Rovněž semenáčky blínu se velmi podobají semenáčkům máku.

MOŽNOSTI OCHRANY

Blín černý se šíří především komposty, hnojem, balíčkovou sadbou a osivem a jak již bylo zmíněno, dlouho vydrží po vysemenění v půdní zásobě. Snadno se též může šířit i sklizenou biomasou plodin, jelikož jeho semena jsou pevně uzavřena v tobolkách. Při výmlatu se semena uvolňují a snadno se dostávají do sklizených produktů.

Blín černý dokáže ke svému vývoji a šíření dobře využít mezi-porostní období. Ochrana před škodlivým šířením tohoto plevele spočívá především v preventivních opatřeních – včasné podmítce po obilninách, řepce, máku a dalších časněji sklizených plodinách, která zabrání dozrávání rostlin na strništi a doplňování půdní zásoby semen. V případě okopanin je nezbytné zajistit založení a dodržování vyrovnaných porostů bez mezer. Vhodné je též zamezit dozrávání rostlin na polních hnojištích a v jejich okolí. ■

Kvetoucí blín černý se vyznačuje až uhrančivým vzhledem

černá, silně zploštělá, v obrysu oválná až ledvinovitá. Na jedné rostlině může dozrát až osm tisíc semen.

Blín černý se rozmnožuje pouze generativně, semeny. Semena jsou po dozrání poměrně dlouho dormantní a hromadně klíčí až ve druhém roce, přičemž v ornici mohou zůstat živá i přes pět roků.

zejména širokořádkové plodiny (okopaniny), ale i víceleté pícniny. Mladé rostliny vzcházejí i v podzimním období, při mírných zimách jsou schopny přezimovat a následně zaplevelovat též prořídle porosty ozimů. Blín zpravidla nezpůsobuje intenzivní zaplevelení, v dobře ošetřovaných porostech lze zaznamenat spíše roztroušený výskyt jed-

Dr. Ing. Zdeněk Chromý
ÚKZÚZ Brno
Foto autor